

АНОТАЦІЯ

Вольський О.І. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на прикладі Республіки Польща та України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія». – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2022.

У дисертації з'ясовано історіографічні, теоретико-методологічні та практично-емпіричні атрибути охоплення, структурування, систематизації і порівняння еволюції, чинників, параметрів, процедур, регламентацій, складових і наслідків історичних й чинних етапів становлення та розвитку систем й органів місцевого самоврядування, локального суспільно-політичного процесу і адміністративно-територіального устрою в умовах спершу централізації, а згодом децентралізації влади у Республіці Польща й Україні. Це реалізовано внаслідок розв'язання ключових дослідницьких завдань, зокрема: оцінювання історіографії тематики місцевого самоврядування і місцевого розвитку в умовах децентралізації влади у Польщі та Україні, в тому числі на тлі особливостей становлення і поступу означеної проблематики у регіонах Центрально-Східної та Східної Європи; систематизації понятійних, концептуальних та загалом теоретико-методологічних засад і підходів до дослідження тематики сутності, видів, моделей, структури, легітимності, розвитку, повноважень, функціоналу та відповідальності місцевого самоврядування в умовах демократизації і розмаїтості форм, типів й ефектів децентралізації влади; з'ясування і порівняння особливостей та наслідків децентралізації влади у рамках процесів становлення, поступу і чинного стану розвитку засад формування й уповноваженості системи та органів місцевого самоврядування і складових адміністративно-територіального устрою у Польщі

та їхнього впливу на Україну; структурування виявів, практик і показників ефективності передачі державних повноважень «згори вниз» за наслідками децентралізації влади та їхнього впливу на формування і функціонування місцевого самоврядування як на рівні громад у Польщі й Україні, так і на подальше збільшення ефективності децентралізації влади, місцевого самоврядування й місцевої політики у нашій країні.

Титульна проблематика дисертаційної роботи актуальна передусім із огляду на розв'язувані у ній завдання та власне дослідницький фокус, який обумовлений децентралізацією влади – що на тлі багаторівневості урядування, що на тлі розвитку органів та систем місцевого самоврядування – як новітнім трендом урядування, політичного й управлінського процесів у багатьох країнах світу та більшості країн Європи, особливо у контексті їхньої демократизації та політичної інтеграції. Не є винятком, а радше є аналітичним і політичним прикладом у цьому сенсі ситуація в країнах Центрально-Східної та Східної Європи, зокрема, відповідно, в Польщі й Україні, які в різний час (у вказаній послідовності) почали демократизуватись та інтегруватись до Європейського Союзу, а тому й по-різному апробувати теоретичні напрацювання та практичний досвід розвитку місцевого самоврядування в умовах та в ході децентралізації влади або принаймні заперечення централізації влади. При цьому, дослідницька актуальність виокремлення та порівняння означених регіонів і країн Європи зумовлена тим, що вони мають доволі різну історію, політичну та інституційну спадщину, умови і параметри соціально-економічного розвитку тощо, а тому поточно характеризуються розбіжними адміністративно-територіальними системами, моделями місцевого самоврядування та системами урядування по лініях «центр–периферія» і «централізація–децентралізація влади» й усе це за умови або інтегрованості, або неінтегрованості до Європейського Союзу та різного рівня і якості розвитку демократії, суспільно-політичного життя на місцях і загалом політичних систем. Додатково бінарна спрямованість дисертаційної роботи на ситуацію в Польщі й Україні актуалізована тим, що ці країни дозволяють простежити

географічну або геополітичну логіку запозичення (одна в одній та в країн Західної Європи) досвіду розвитку місцевого самоврядування в умовах демократизації і децентралізації влади.

Зважаючи на все це, об'єктом дисертації виступили умови становлення та особливості розвитку місцевої політики і суспільно-політичного життя у контексті адміністративно-територіального устрою, демократизації, євроінтеграції і впливу національного рівня політики й урядування в Польщі та Україні як країнах, відповідно, Центрально-Східної та Східної Європи. Своєю чергою, предметом дослідження постали еволюція (зокрема із другої половини, але головно з кінця ХХ століття), чинники, параметри, повноваження, функції, відповідальність і ресурси органів та систем місцевого самоврядування в умовах спочатку централізації влади, але згодом передусім різноаспектності ефектів і типів децентралізації влади у контексті демократизації та євроінтеграції Польщі й України. Врешті-решт, методологічну основу дисертаційного дослідження склали як загальнонаукові чи загальнологічні методи (індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, типологія, аналогія й абстрагування), так і спеціальні або специфічні методи (нормативний, інституційний, порівняльно-політологічний (передусім у формі кейс-стаді, бінарних порівнянь, крос-регіональних і крос-тематичних порівнянь), історичний, системно-функціональний, структурно-функціональний) та емпіричні методи (контент-аналіз, івент-аналіз, спостереження, аналіз суспільно-політичного дискурсу і публічної політики) політичної науки чи загалом соціальних та поведінкових наук. Їх було скомпоновано на підставі найперше неоінституціонального, але також частково історичного та соціологічного теоретико-методологічних підходів і їхнього поєднання, завдяки чому здійснено спробу забезпечити максимальну всебічність й широку охоплюваність розв'язання поставлених дослідницьких завдань дисертації.

Наукова новизна отриманих результатів дисертації в цілому полягає у тому, що в ній різносторонньо (історіографічно, теоретико-методологічно і

практично-емпірично) й передусім на підставі бінарних і регіональних тематичних порівнянь охоплено, схарактеризовано, структуровано й систематизовано еволюцію, чинники, параметри і наслідки становлення та розвитку систем місцевого самоврядування та локального політичного процесу в умовах спочатку централізації, а згодом децентралізації влади у Польщі та Україні. Відповідно, у роботі запропоновано висновки, які розв'язують дослідницькі завдання і мають наукову новизну, зокрема:

- встановлено та доведено, що чим більш успішною, демократизованою та євроінтегрованою є та чи інша країна або частина світу, тим більш розвиненою та запозичуваною у ній є теорія і практика місцевого самоврядування у контексті децентралізації влади, чим забезпечується географічне і геополітичне (але поступово послаблюване й вирівнювальне) переважання умовних «Заходу» над «Сходом» (зокрема Західної Європи над Центрально-Східною і Східною та Центрально-Східної Європи над Східною). Саме тому аргументовано, що місцеве самоврядування та децентралізація влади – це фільтри локальних інтересів, мобілізатори й промоутери інституційних, соціально-економічних і демократичних реформ та цінностей тощо;

- розвинено положення, що реформування і розвиток місцевого самоврядування завжди є складовою дихотомії по лінії централізації–децентралізації влади як антагоністичних відносин між центром (національним рівнем політики) і периферією (субнаціональним рівнем урядування); однак теоретико-методологічно доведено, що про децентралізацію влади – політичну, адміністративну та фіскальну (які не обов'язково спаралелюються, але обов'язково комбінуються) – не треба говорити ні позитивно, ні негативно, ні ціннісно, а натомість її доцільно контекстуалізувати, характеризуючи її ефекти залежно від ситуації і політичного й інституційного дизайну, адміністративно-територіального та політичного устрою і фінансово-фіскального середовища, які важливі для розвитку й реформування місцевого самоврядування;

- виявлено, що місцеве самоврядування – це і атрибут становлення й розвитку демократії, і запобіжник «ерозії» демократії та делегітимізації влади,

адже воно, з одного боку, інституційно й учасницько компенсує витіснення народного суверенітету і громадянської довіри й сприяє політичному процесу через інструменти місцевих форм представницької, прямої, учасницької і деліберативної демократії, та, з іншого боку, є знаряддям зменшення впливу централізованої держави, посилення залученості громадянського суспільства та складовою і доданою вартістю виправлення дефіциту демократії й інтенсифікації децентралізації влади;

- обґрунтовано, що: система місцевого самоврядування й адміністративно-територіального устрою в Польщі мають передісторію й «траєкторію попереднього розвитку» на різних етапах розвитку державності, які інституційно позначаються і поступово уніфікують чинну ситуацію; польська трирівнева територіальна система (воєводства, повіти, гміни) і трирівнева/двох-з-половиною-рівнева система місцевого самоврядування (частково воєводства) є однією із найрозвиненіших і найефективніших, хоча й мінливих у Центрально-Східній та Східній Європі, а децентралізація влади у період посткомунізму здійснювалась на підставі адміністративно-територіальної реорганізації та всупереч авторитарному ухилу в умовах комунізму, а тому не була зумовлена підзвітністю «знизу вгору», а «технократичною революцією згори»;

- аргументовано, що: підхід до децентралізації влади в Україні номінально полягає в забезпеченні ефективного місцевого самоврядування, спроможності адміністративно-територіальних одиниць базового рівня (територіальних громад) й утвердженні державної регіональної політики; (об'єднані) територіальні громади в Україні водночас є і суб'єктом регулювання розвитку власної території, і об'єктом регулювання (як базові адміністративно-територіальні одиниці) в системі управління владних структур вищого рівня (регіонального і державного); голови територіальних громад та старости в Україні відрізняються за обсягом своїх регламентованих повноважень і територією їхньої дії (голови – по всій території громади, а старости – винятково по території старостинського округу);

- показано, що: деякі громади характеризуються низькою стабільністю і високою інституційною ефективністю, а деякі навпаки, хоч усереднено кращою є ситуація зі стабільністю, а не ефективністю громад у виконанні базових завдань; існує часткова залежність між інституційною ефективністю місцевого самоврядування в громадах й стабільним виконанням ними поставлених функцій і завдань; у Польщі, на відміну від України, успішність реформ місцевого самоврядування та децентралізації влади зумовлена їхнім швидким ініціюванням та реалізацією відразу після краху режиму «реального соціалізму», бо майже автоматично встановлено, а згодом імplementовано впливовий функціонал громад, навіть попри спроби рецентралізації влади; у Польщі на рівні громад (але не на вищому рівні) традиційно (фактично і формально) властива персоналізація політики через деполітизацію, департизацію і технократизацію, а в Україні – персоналізація політики через політизацію, партизацію і регіоналізацію, через що довіра до влади на рівні громад є вищою у першій країні, а не в другій.

- підсумовано, що: найкращої, універсальної і єдиної моделі децентралізації влади не існує, а натомість конкретні моделі розвитку місцевого самоврядування треба виробляти з огляду на особливості соціального, економічного, політичного, культурного, історичного і навіть географічного розвитку, але крізь призму їхнього охоплення засобами політичної, адміністративної і фіскальної децентралізації влади та в рамках політичного й інституційного дизайну і умов соціально-економічного розвитку; децентралізація влади змінює відносини влади між місцевими жителями, органами місцевого самоврядування, надавачами послуг та вищими/центральними рівнями урядування, а тому динамічно, а не статично встановлює нові чи модифікує чинні правила політичної гри та міжінституційних відносин.

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у тому, що її результати, ідеї, висновки та узагальнення можна й надалі застосовувати в розвитку та уточненні проблематики взаємовпливу і взаємозв'язку поступу

місцевого самоврядування, особливостей адміністративно-територіального устрою та процесів централізації, децентралізації або рецентралізації влади, причому не лише в Польщі й Україні чи загалом у країнах, відповідно, Центрально-Східної та Східної Європи, але й суто теоретико-методологічно та концептуально. Окрім того, положення дисертації можуть бути доволі успішно застосованими в розвитку та модифікації навчальних й академічних курсів (із подібним чи суміжним наповненням) у закладах вищої освіти України. Натомість основне практичне значення дисертаційного дослідження зводиться до того, що його ідеї, висновки та результати можуть бути корисними для реального поступу органів і системи місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою та декларованої й уже ініціалізованої децентралізації влади в Україні, втім числі враховуючи успіхи і невдачі сусідньої Польщі у цьому сенсі. Це стосується як можливої зміни та покращення вітчизняного законодавства, так і практичних та навіть політичних ефектів удосконалення владно-управлінських і децентралізаційних процесів на місцях, в тому числі у рамках уповноваженості, функціоналу, автономії та відповідальності органів місцевого самоврядування. Тому результати дисертації можуть бути актуальними і для політичних акторів, які є основними промоутерами владних, політичних й управлінських змін в Україні.

Ключові слова: влада, місцеве самоврядування, місцева політика, централізація влади, децентралізація влади, адміністративно-територіальний устрій, демократія, демократизація, європейська інтеграція, громада, Республіка Польща, Україна.

ABSTRACT

Volskyi O.I. Local government in the conditions of decentralization of power: A comparative analysis on the example of the Republic of Poland and Ukraine. – Qualifying research on the rights of the manuscript.

The thesis for a scientific degree of the philosophy doctor in the field of knowledge 05 «Social and Behavioral Sciences» on the specialty 052 «Political Science». – Ivan Franko National University of Lviv. – Lviv, 2022.

The thesis clarifies historiographical, theoretical, methodological, practical and empirical attributes of coverage, structuring, systematization and comparison of evolution, factors, parameters, procedures, regulations, components and consequences of historical and current stages of the formation and development of local government systems and bodies, local socio-political process and administrative-territorial structure in the conditions of primary centralization and later decentralization of power in the Republic of Poland and Ukraine. This is due to the solution of key research tasks, in particular: assessment of the historiography of local government and local development in the context of decentralization of power in Poland and Ukraine, including at the background of the peculiarities of the formation and progress of these issues in the regions of East-Central and Eastern Europe; systematization of categorical, conceptual and generally theoretical and methodological principles and approaches to the study of the essence, types, models, structure, legitimacy, development, powers, functionality and responsibility of local government in the conditions of democratization and variety of forms, types and effects of decentralization of power; elucidation and comparison of features and consequences of decentralization of power within the processes of formation, progress and current state of development of the principles of formation and authorization of the system and bodies of local government and the components of administrative-territorial organization in Poland and their impact on Ukraine; structuring the manifestations, practices and indicators of the efficiency of transfer of

state powers «from top to bottom» as a result of decentralization of power and their impact on the formation and functioning of local government at the communities' level in Poland and Ukraine as well as on further increase of the effectiveness of decentralization of power, local government and local politics in Ukraine.

The title issues of the thesis are relevant primarily in view of the tasks it solves and actually the research focus, which is due to the decentralization of power – both at the background of multilevel governance as well as at the background of the development of bodies and systems of local government – as the latest trend in governance, political and managerial processes in many countries around the world and in most European countries, especially in the context of their democratization and political integration. The situation in East-Central and Eastern Europe, in particular in Poland and Ukraine, is no exception, but rather an analytical and political example in this sense. Since they at different times (in the specified sequence) began to democratize and integrate into the European Union, and therefore differently test the theoretical developments and practical experience of the progress of local government in the context and during decentralization of power or at least deny the centralization of power. At the same time, the research relevance of the selection and comparison of these regions and countries of Europe is due to the fact that they have quite different histories, political and institutional heritage, conditions and parameters of socio-economic development, etc. Therefore, these regions and countries of Europe are currently characterized by divergent administrative-territorial systems, models of local government and systems of governance along the lines of «center–periphery» and «centralization–decentralization of power», and all this under the condition of either integration or non-integration into the European Union and different levels and quality of development of democracy, socio-political life at the local level and political systems in general. Additionally, the binary focus of the thesis on the situation in Poland and Ukraine is actualized by the fact that these countries allow us to trace the geographical or even geopolitical logics of borrowing (from each other and from Western Europe) the experience of local government progress in the conditions of democratization and decentralization of power.

In view of all this, the conditions of formation and peculiarities of local politics and socio-political life in the context of administrative-territorial organization, democratization, European integration and the influence of national level of politics and governance in Poland and Ukraine as the countries of East-Central and Eastern Europe, respectively, were the object of the thesis. In turn, the evolution (particularly from the second half, but mainly from the late XX century), factors, parameters, powers, functions, responsibilities and resources of local governments' bodies and systems in the conditions of initially centralization of power, but later mainly diversity of effects and types of decentralization of power in the context of democratization and European integration of Poland and Ukraine were the subject of the research. Finally, the methodological basis of the thesis research were both general scientific or general logical methods (induction, deduction, analysis, synthesis, comparison, generalization, typology, analogy and abstraction) as well as special or specific methods (normative, institutional, comparative (in the form of case studies, binary comparisons, cross-regional and cross-thematic comparisons), historical, system-functional, structural-functional ones) and empirical methods (content analysis, event analysis, observation, analysis of socio-political discourse and public politics) of Political Science or Social and Behavioral Sciences in general. They were composed on the basis of primarily new institutional, but also partly historical and sociological theoretical and methodological approaches and their combination, thus trying to ensure maximum comprehensiveness and broad coverage of the research tasks of the thesis.

The scientific novelty of the results of the thesis in general is that the study versatily (historiographically, theoretically, methodologically, practically and empirically) and primarily on the basis of binary and regional thematic comparisons covers, characterizes, structures and systematizes the evolution, factors, parameters and consequences of the formation and development of local government systems and local political process in the conditions of initially centralization and later decentralization of power in Poland and Ukraine. Accordingly, the study proposes conclusions that solve research tasks and have scientific novelty, in particular:

- establishes and proves that the more successful, democratized and integrated to the European Union is a country or a part of the world, the more developed and borrowed in it is the theory and practice of local government in the context of decentralization of power, thus providing geographical and geopolitical (but gradually weakened and equalizing one) dominance of the conditional «West» over the conditional «East» (including Western Europe over East-Central and Eastern Europe and East-Central Europe over Eastern Europe). That is why it is argued that local government and decentralization of power are filters of local interests, mobilizers and promoters of institutional, socio-economic and democratic reforms and values, etc.;

- develops the position that the reforming and development of local government is always a part of the dichotomy along the lines of centralization–decentralization of power as antagonistic relations between the center (national level of politics) and the periphery (subnational level of governance); however, it is theoretically and methodologically proven that decentralization of power – political, administrative and fiscal ones (which are not necessarily paralleled, but are necessarily combined) – should not be said positively, negatively or value-determined, but instead should be contextualized, characterizing its effects, depending on the situation, political and institutional design, administrative-territorial and political structure, financial and fiscal environment, which are important for the development and reforming of local government;

- reveals that local government is both an attribute of the formation and development of democracy as well as a safeguard against the «erosion» of democracy and delegitimization of power, because it, on one hand, institutionally and participatory compensates for the displacement of people's sovereignty and civic trust, promotes the political process through the tools of local forms of representative, direct, participatory and deliberative democracy and, on the other hand, is a tool to reduce the influence of the centralized state, increase the involvement of civil society and a component and added value of correcting the deficit of democracy and intensifying the decentralization of power;

- substantiates that: the system of local government and administrative-territorial organization in Poland has a prehistory and the «path-dependency trajectory» of development at different stages of statehood progress, which are institutionally affected and gradually unify the current situation; the Polish three-tier territorial system (voivodships, powiats, gminas) and three-tier/two-and-a-half-tier system of local government (partly voivodships) are one of the most developed and efficient, although volatile in East-Central and Eastern Europe, and the decentralization of power in the post-communist period was carried out on the basis of administrative-territorial reorganization and contrary to the authoritarian bias under communism, and therefore was not due to «bottom-up» accountability, but to «technocratic revolution from above»;

- argues that: the approach to decentralization of power in Ukraine is nominally to ensure effective local government, the capacity of administrative-territorial units of the basic level ((united) territorial communities) and the establishment of state regional policy; (united) territorial communities in Ukraine are both and at the same time the subject of regulation of development on own territory, as well as the object of regulation (as basic administrative-territorial units) in the system of power structures of the highest level of governance (regional and state ones); the heads of (united) territorial communities and the elders in Ukraine differ in the scope of their regulated powers and the territory of their action (the heads – throughout the territory of community and the elders – exclusively in the eldership district);

- shows that: some communities are characterized by low stability and high institutional efficiency, and some communities – on the contrary, although the situation with stability is better on average than the situation with the efficiency of communities in performing basic tasks; there is a partial relationship between the institutional effectiveness of local government in communities and the stable performance of their functions and tasks; the success of local government reforms and decentralization of power in Poland, unlike in Ukraine, is due to their rapid initiation and implementation immediately after the collapse of the regime of «real socialism», because given these the influential function of communities was almost

automatically established and subsequently implemented, even despite the attempts to recentralize power; Poland at the community level (but not at the higher levels) is traditionally (actually and formally) characterized by the personalization of politics through depoliticization, departization and technocratization, and Ukraine – by the personalization of politics through politicization, partization and regionalization, as a result the level of trust in governance at the community level is higher in the first country than in the second;

- sums up that: there is no the best, universal and unified model of decentralization of power, but instead specific models of local government and development should be established taking into account the peculiarities of social, economic, political, cultural, historical and even geographical development, but through the prism of their coverage by the means of political, administrative and fiscal decentralization of power and in the framework of political and institutional design and the conditions of socio-economic development; decentralization of power changes the power relations between locals, bodies of local governments, service providers and higher/central levels of governance, and therefore dynamically rather than statically establishes new or modifies the existing rules of the political game and inter-institutional relations.

The theoretical significance of the thesis is that its results, ideas, conclusions and generalizations can continue to be used in the development and clarification of the issues of interaction and relationship between the progress of local government, the features of administrative-territorial organization and the processes of centralization, decentralization or recentralization of power not only in Poland and Ukraine or in general in the countries of East-Central and Eastern Europe respectively, but also purely theoretically, methodologically and conceptually. In addition, the provisions of the thesis can be quite successfully applied in the development and modification of educational and academic courses (with similar or related content) in higher education institutions of Ukraine. Instead, the main practical significance of the thesis research is that its ideas, conclusions and results can be useful for the real progress of local government bodies and systems, administrative-territorial organization and the

declared and already initiated decentralization of power in Ukraine, including the successes and failures of neighboring Poland in this sense. This applies to possible changes and improvements in domestic legislation as well as the practical and even political effects of improving governance and decentralization processes at the local level, including within the framework of powers, functionality, autonomy and responsibility of local government bodies. Therefore, the results of the thesis may be relevant for political actors who are the main promoters of power, political and governance changes in Ukraine.

Key words: power, local government, local policy, centralization and decentralization of power, administrative-territorial structure, democracy, democratization, European integration, community, the Republic of Poland, Ukraine.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Наукові статті, опубліковані у періодичних наукових фахових виданнях України:

1. Вольський О. Особливості формування спроможних територіальних громад в контексті децентралізації в Україні. *Науковий журнал «Політикус»*. 2022. Вип. 1. С. 25–33.
2. Вольський О. Особливості формування і функціонування інституту старости в контексті децентралізації влади в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2021. Вип. 39. С. 87–94.
3. Вольський О. Розвиток проблематики місцевого самоврядування та децентралізації влади у Центрально-Східній і Східній Європі. *Науковий журнал «Політикус»*. 2021. Вип. 1. С. 20–25.

Наукові статті, опубліковані у періодичних наукових виданнях інших держав:

1. Volskyi O. Decentralization of local government in Ukraine as a problem of political science: Theoretical characteristics of the study, normative-legal basis and influence of other countries experience. *Studium Europy Srodkowej i Wschodniej: Wydawnictwo Wyzszej Szkoły Gospodarki Krajowej w Kutnie*. 2019. Nr. 12. S. 136–149.
2. Volskyi O. Structuring and systematization of the history of development and the current state of formation/elections of local government authorities in the Republic of Poland (1990–2021). *Studium Europy Srodkowej i Wschodniej: Wydawnictwo Wyzszej Szkoły Gospodarki Krajowej w Kutnie*. 2021. Nr. 15. S. 160–175.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

Тези та матеріали наукових конференцій:

1. Вольський О. Децентралізація влади та розвиток місцевого самоврядування: теоретизація та структуризація причин і параметрів взаємозалежності // Всеукраїнська науково-практична конференція «VIII Методологічні читання – Розвиток політичної науки в Україні: сучасні методологічні тренди та практичні виміри (пам'яті професора Валерія Миколайовича Денисенка)» (Львів, 10 грудня 2021 р.) / за наук. ред. Г. В. Шипунова. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. С. 181–183.

2. Вольський О. Ключові особливості та характеристики виборчих кампаній до міських об'єднаних територіальних громад Львівської області // Політичні партії і вибори: українські та світові практики: зб. ст. і тез за результатами четвертої міжнародної наукової конференції «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 9 листопада 2019 року / за ред. А. Романюка і В. Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. Вип. 4. С. 97–100.

3. Вольський О. Концептуальні підходи щодо визначення сутності та еволюції місцевого самоврядування // Тези звітної наукової конференції філософського факультету / Відп. за випуск Л. Рижак, Г. Шипунов. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. С. 164–167.

4. Вольський О. Логіка, систематизація та дефекти розвитку і чинного стану виборчих систем для формування органів місцевого самоврядування в Польщі // Україна і Центральна Європа: історія, політика, культура: Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції «Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті впливу гібридної війни, виборчих процесів, прав національних меншин та пандемії Covid-19» (Ужгород, 24 вересня 2021 р.). Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. С. 252–257.

5. Вольський О. Передумови та витоки децентралізації влади і становлення системи й органів місцевого самоврядування адміністративно-територіального устрою в Польщі // Політичні партії і вибори: українські та світові практики: зб. ст. і тез за результатами п'ятої міжнародної наукової конференції «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 28 листопада 2020 року / за ред. Анатолія Романюка і Віталія Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. Вип. 5. С. 315–319.

6. Вольський О. Трансформація адміністративно-територіального устрою України в рамках децентралізації влади // III Всеукраїнська науково-практична конференція «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри» (Івано-Франківськ, 27–28 травня 2021 року). Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. С. 699–705.